

SỬ DỤNG “BỘ THẺ HERITAGEFLASH XR TÍCH HỢP CÔNG NGHỆ” TRONG BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY GIÁ TRỊ DI SẢN VĂN HÓA VIỆT NAM

Nguyễn Mạnh Hưởng, Phạm Hoàng Anh Phương, Nguyễn Phan Minh Hiền, Hạ Duy Phương

Khoa Lịch sử, Trường ĐHSP Hà Nội

Ma Thị Thanh Bình, Trường THPT FPT (Hà Nội)

Email: nmhuongsphn@gmail.com

Tóm tắt: Nghị quyết số 114/NQ-CP của Thủ tướng Chính phủ ngày 29-4-2025 (Ban hành Kế hoạch triển khai Nghị quyết số 162/2024/QH15 ngày 27-11-2024 của Quốc hội phê duyệt chủ trương đầu tư Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025 - 2035) đã tiếp tục nhấn mạnh phải đẩy mạnh công tác tuyên truyền, bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa dân tộc. Để góp phần hiện thực hóa mục tiêu chiến lược quốc gia về xây dựng nền văn hóa Việt Nam đậm đà bản sắc dân tộc, đồng thời gắn kết di sản với cộng đồng hướng tới phát triển bền vững, Đảng và Nhà nước đã xác định yếu tố công nghệ trong thời đại số đóng vai trò then chốt. Trong bài viết này, chúng tôi làm rõ một số lý luận và thực tiễn về việc ứng dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam.

Từ khóa: Di sản văn hóa Việt Nam, bảo tồn di sản, phát huy giá trị di sản, Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ. Here is the English translation of your academic abstract and title:

USING THE “HERITAGEFLASH XR TECHNOLOGY-INTEGRATED CARD SET” IN THE PRESERVATION AND PROMOTION OF VIETNAMESE CULTURAL HERITAGE VALUES

Nguyen Manh Huong, Pham Hoang Anh Phuong, Nguyen Phan Minh Hien, Ha Duy Phuong

Faculty of History, Hanoi National University of Education

Ma Thi Thanh Binh, FPT High School (Hanoi)

Email: nmhuongsphn@gmail.com

Abstract: Resolution No. 114/NQ-CP issued by the Prime Minister on April 29, 2025 (promulgating the Implementation Plan for Resolution No. 162/2024/QH15 dated November 27, 2024, of the National Assembly approving the investment policy for the National Target Program on Cultural Development for the period 2025–2035) once again emphasizes the need to strengthen communication efforts, and the preservation and promotion of national cultural heritage values. In order to contribute to the realization of the national strategic objective of building a Vietnamese culture rich in national identity, while connecting heritage with the community towards sustainable development, the Party and State have identified the role of technology in the digital age as a pivotal factor. In this article, we clarify several theoretical and practical aspects of applying the “HeritageFlash XR technology-integrated card set” in preserving and promoting the values of Vietnamese cultural heritage.

Keywords: Vietnamese cultural heritage, heritage preservation, heritage value promotion, HeritageFlash XR technology-integrated card set.

Nhận bài: 10/05/2025

Phản biện: 05/06/2025

Duyệt đăng: 10/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong thực tiễn công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam, nhiều địa phương và tổ chức, cá nhân đã có những nỗ lực đáng ghi nhận trong việc giữ gìn, trùng tu và quảng bá di sản văn hóa đến với cộng đồng trong nước và quốc tế. Tuy nhiên, việc ứng dụng công nghệ vẫn còn hạn chế, chưa được triển khai rộng rãi và đồng bộ, nhận thức của cộng đồng về vai trò của công nghệ trong bảo tồn di sản còn chưa đầy đủ, dẫn đến việc khai thác di sản chủ yếu theo phương thức truyền thống, thiếu tính tương tác và hấp dẫn. Hiện nay,

chưa có nghiên cứu nào về xây dựng và sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam. Nối tiếp bài viết đăng trên số 05 (tháng 5/2025), trong số này chúng tôi sẽ tập trung vào hướng dẫn cách thức sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam – một sản phẩm của nhóm nghiên cứu trong thời đại số.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Sự cần thiết phải bảo tồn và phát huy

giá trị di sản văn hóa Việt Nam

Việt Nam là quốc gia có truyền thống văn hiến lâu đời, sở hữu kho tàng di sản văn hóa vật thể và phi vật thể phong phú, phản ánh sâu sắc bản sắc và cội nguồn dân tộc. Tính đến tháng 4/2025, Việt Nam có 47 di sản được UNESCO ghi danh và hàng nghìn di tích được xếp hạng trong nước, cho thấy vị thế nổi bật của văn hóa Việt Nam trên bản đồ thế giới. Trong bối cảnh phát triển và hội nhập, việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa không chỉ là trách nhiệm cấp thiết mà còn là chiến lược quảng bá hình ảnh quốc gia, góp phần định hình bản sắc dân tộc, phát triển du lịch và thúc đẩy tăng trưởng bền vững.

Tuy nhiên, công tác bảo tồn di sản hiện nay còn gặp nhiều hạn chế do nhận thức chưa đầy đủ, đặc biệt trong giới trẻ, cùng với thách thức của thời đại số. Để di sản không bị mai một, cần có những giải pháp đồng bộ, ứng dụng công nghệ hiện đại vào bảo tồn, phát huy và truyền thông văn hóa di sản. Thế hệ trẻ cần được khơi dậy tinh thần trách nhiệm, đóng vai trò nòng cốt trong việc gìn giữ và tiếp nối giá trị truyền thống. Khi di sản được kết nối với đời sống đương đại và công nghệ, nó không chỉ là dấu ấn lịch sử mà còn trở thành nguồn lực quan trọng cho sự phát triển ngành công nghiệp văn hóa trong thời đại mới.

2.2. Giới thiệu “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam

Vận dụng các cơ sở lý luận và thực tiễn trong quá trình nghiên cứu, kết hợp tri thức liên ngành từ Khoa học lịch sử, Khoa học giáo dục, Khoa học công nghệ, chúng tôi đã xây dựng thành công “**Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ**” – một sản phẩm ứng dụng công nghệ hướng đến bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam.

Với “**Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ**”, công chúng nói chung, giáo viên, học sinh ở trường phổ thông và du khách tham quan di sản nói riêng có thể chủ động tìm hiểu và khám phá giá trị của các di sản văn hóa theo nhu cầu vào bất cứ thời điểm nào. Thông qua quét mã QR trên mỗi tấm thẻ di sản, công chúng sẽ thấy rõ nội dung di sản được “số hóa” như thông tin tích hợp với hình ảnh, tư liệu, video, câu chuyện lịch sử, trải nghiệm tương tác,... qua đó góp phần lan tỏa giá trị di sản văn hóa Việt Nam tới cộng đồng.

Dưới đây, tác giả giới thiệu vắn tắt một số thông tin về bộ thẻ di sản của nhóm nghiên cứu để thuận tiện cho việc trải nghiệm, sử dụng: “**Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ**” gồm 25 thẻ, được chia làm 4 bộ thẻ gồm: Bộ thẻ Di sản Văn hóa vật thể (8 di sản); Bộ thẻ Di sản Hồn hợp và Thiên nhiên (3 di sản), Bộ thẻ Di sản Văn hóa phi vật thể (8 di sản), Bộ thẻ Di sản Tư liệu (6 di sản). Mỗi bộ thẻ được kí hiệu một màu sắc đặc trưng để dễ dàng nhận diện và có ý nghĩa về giá trị lịch sử.

Hình 1. Thẻ Di sản Đô thị cổ Hội An (trong Bộ thẻ Di sản Văn hóa vật thể)

Hình 2. Thẻ Di sản Quần thể danh thắng Tràng An (trong Bộ thẻ Di sản Văn hóa Hồn hợp và Thiên nhiên)

Hình 3. Thẻ Di sản Đờn ca tài tử Nam Bộ (trong Bộ thẻ Di sản Văn hóa Phi vật thể)

Bộ thẻ Di sản Văn hóa Phi vật thể được khoác lên mình màu xanh dương mang ý nghĩa của sự tinh tế, hài hòa và truyền thống. Màu sắc thể hiện sự nhã nhặn và giản dị, tạo nên một cảm giác gần

gũi, nhẹ nhàng, đồng thời phản ánh tính đa dạng và phong phú của các di sản văn hóa phi vật thể như phong tục, tập quán, âm nhạc, nghệ thuật và ngôn ngữ.

Hình 4. Thẻ Di sản Bản đúc nổi trên cừ đình tại Huế (trong Bộ thẻ Di sản Văn hóa Tư liệu)

Màu nâu được thiết kế dành cho Di sản Văn hóa Tư liệu, gợi cho chúng ta liên tưởng đến đất, gỗ, các chất liệu tự nhiên tượng trưng cho sự bền bỉ và vững chắc, kết nối quá khứ, hiện tại và tương lai; góp phần tôn vinh những tư liệu, bản ghi chép và hiện vật có giá trị lịch sử, văn hóa thể hiện trí tuệ và kinh nghiệm của con người Việt Nam qua các thời kỳ lịch sử.

Mặt sau của mỗi thẻ di sản cung cấp thông tin cơ bản về di sản một cách ngắn gọn và xúc tích gồm điểm độc đáo, lịch sử di sản và giá trị di sản, giúp người dùng dễ dàng ghi nhớ. Những thông

tin được đưa vào mang tính nhận diện cao, góp phần giáo dục và giúp học sinh nhận thức rõ tầm quan trọng trong việc bảo tồn di sản văn hóa, xây dựng niềm tự hào về bản sắc dân tộc Việt Nam. Ngoài ra, trên mỗi tấm thẻ còn tích hợp mã QR hỗ trợ người dùng truy cập vào kho dữ liệu số trải nghiệm khám phá di sản văn hóa Việt Nam.

Website “baotondisanviet.quydisan.vn” được thiết kế như một không gian số tích hợp đa dạng nội dung nhằm phục vụ mục tiêu bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa. Cấu trúc website gồm

không gian chuyên biệt, mỗi không gian tương ứng với một hướng tiếp cận hoặc chiều sâu khác nhau về di sản, mỗi không gian không chỉ mang tính thông tin, mà còn là nơi truyền cảm hứng và kết nối cộng đồng cùng chung tay bảo vệ kho tàng văn hóa quý giá của dân tộc. Trò chơi nhỏ tạo điều kiện để người dùng tương tác, ghi nhớ thông tin một cách sinh động thông qua các câu hỏi ngắn về di sản.

2.3. Hình thức và phương pháp sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam

“Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” được thiết kế linh hoạt, phù hợp cho nhiều đối tượng và quy mô sử dụng khác nhau: từ cá nhân, cặp đôi, đến tập thể.

*** Sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” dành cho giáo viên**

Việc sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong nghiên cứu và giảng dạy mang đến một hướng tiếp cận mới mẻ, sinh động và hiệu quả trong giáo dục, đặc biệt trong các môn học có liên quan đến văn hóa – lịch sử – địa lí – văn học – công nghệ và cả các mô hình tích hợp như STEAM. Đây không chỉ là một bộ học liệu đơn thuần, mà còn là một công cụ giáo dục mang tính tương tác cao, hỗ trợ GV xây dựng và triển khai hoạt động dạy học theo định hướng phát triển phẩm chất và năng lực người học, phù hợp với Chương trình giáo dục phổ thông 2018.

Trong thực tiễn giảng dạy, GV các môn như Lịch sử, Địa lí, Ngữ văn, Hoạt động trải nghiệm, Giáo dục Kinh tế và Pháp luật, Giáo dục địa phương, ... có thể sử dụng bộ thẻ này để xây dựng kế hoạch bài dạy, gắn với các chủ đề cụ thể về di sản [7]. Trước hết, để sử dụng hiệu quả, giáo viên cần xác định rõ mục tiêu dạy học, trong đó nhấn mạnh tới các yếu tố kiến thức cốt lõi về di sản như: tên di sản, loại hình, địa bàn phân bố, đặc điểm tiêu biểu, giá trị lịch sử – văn hóa – kinh tế – du lịch, thời điểm được ghi danh, ...

GV có thể sử dụng kỹ thuật 5W-2H trong triển khai các hoạt động học tập phù hợp với tiến trình bài dạy, như xây dựng sơ đồ tư duy hay phiếu hỏi, kỹ thuật này giúp học sinh rèn tư duy phản biện, kỹ năng đặt và trả lời câu hỏi, khả năng phân tích – tổng hợp – trình bày vấn đề, đồng thời khơi dậy tinh thần trách nhiệm và hành động đối với việc bảo tồn di sản văn hóa [8]. Bên cạnh đó, trong quá trình triển khai hoạt động học tập với bộ thẻ, giáo viên có thể tích hợp mô hình giáo dục STEAM – đặc biệt nhấn mạnh vào yếu tố nghệ thuật (Art). Ví dụ, khi dạy học Bài 3: Sử học với công tác bảo tồn và phát

huy giá trị di sản văn hóa, di sản thiên nhiên và phát triển du lịch (SGK Lịch sử 10, bộ Cánh Diều), GV cho HS bóc thăm các thẻ về di sản trong 4 bộ thẻ để trải nghiệm. Trước khi học sinh trải nghiệm, GV nêu định hướng câu hỏi để HS trả lời: (1) Giới thiệu vắn tắt về di sản được trải nghiệm; (2) Những yếu tố lịch sử nào được phản ánh qua di sản?; (3) Vì sao cần phải bảo tồn và phát huy giá trị di sản?; (4) Hãy đề xuất biện pháp bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam đối với HS ngày nay.

“Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” là một công cụ hỗ trợ giảng dạy tính ứng dụng cao, góp phần đổi mới phương pháp dạy học, tạo cầu nối sáng tạo giữa công nghệ – nội dung bài học – giá trị văn hóa truyền thống, từ đó nâng cao chất lượng dạy và học và ý thức gìn giữ di sản trong thế hệ trẻ.

*** Sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” dành cho học sinh**

HS sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong quá trình học tập tại trường phổ thông mang lại nhiều giá trị thiết thực, góp phần quan trọng trong việc giáo dục thế hệ trẻ về di sản văn hóa Việt Nam. Thay vì tiếp cận tri thức về di sản theo cách truyền thống, học sinh giờ đây được trực tiếp tương tác với thẻ, chủ động khám phá, trải nghiệm và cảm nhận qua các hoạt động học tập tích cực, sáng tạo.

Mỗi HS, khi cầm trên tay một thẻ di sản, sẽ quét mã QR để truy cập vào hệ thống dữ liệu số đã được tích hợp, bao gồm: video giới thiệu, hình ảnh thực tế ảo, thông tin của di sản. Từ đây, các em có thể tự học, tự nghiên cứu theo nhu cầu và tốc độ của riêng mình, thông qua các hoạt động như hoàn thành phiếu học tập, học sinh được hướng dẫn trả lời theo kỹ thuật dạy học với công thức 5W-2H.

Ví dụ, HS sử dụng thẻ Di sản Hoàng thành Thăng Long, để trả lời các câu hỏi theo kỹ thuật 5W-2H sau: (1) What (Di sản có tên gọi là gì? Thuộc loại hình di sản vật thể hay phi vật thể); (2) When (Di sản được ghi danh vào thời điểm nào? Ở cấp độ nào quốc gia, khu vực, quốc tế); (3) Where (Địa bàn, không gian phân bố của di sản nằm ở đâu?); (4) Who (Di sản có liên quan đến danh nhân, cộng đồng hoặc bối cảnh lịch sử – văn hóa cụ thể nào); (5) Why (Vì sao di sản này được xếp hạng, bảo tồn? Giá trị nổi bật toàn cầu hoặc đặc trưng văn hóa dân tộc nằm ở đâu?); (6) How (Người dùng có cảm nhận, nhận thức gì về di sản – thể hiện thông qua các câu hỏi suy luận, trò chơi trải nghiệm được thiết kế ngay trên nền tảng công nghệ); (7) How (Người dùng có thể thực hiện hành động gì cụ thể để chung tay bảo vệ và phát huy giá trị di sản?).

*** Sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích**

hợp công nghệ” dành cho công chúng, du khách

“Công chúng” ở đây là người dân ở các độ tuổi khác nhau, có thể sử dụng bộ thẻ để tự khám phá thông tin về di sản thông qua việc quét mã QR, tiếp cận các tư liệu đáng tin cậy, hình ảnh thực tế ảo, video, câu chuyện lịch sử,... Quá trình trải nghiệm không chỉ giúp công chúng hiểu rõ hơn về giá trị lịch sử, văn hóa, tâm linh và nghệ thuật của từng di sản, mà còn góp phần nâng cao ý thức giữ gìn, bảo vệ và phát huy di sản trong cộng đồng.

Đặc biệt, trong lĩnh vực phát triển văn hóa – du lịch (“ngành công nghiệp không khói”, bộ thẻ di sản trở thành “câu nối” giữa du khách và điểm đến. Khi tích hợp trong các hoạt động giới thiệu tại trung tâm thông tin du lịch, bảo tàng, di tích, khu du lịch văn hóa,... thẻ di sản giúp du khách chủ động tìm hiểu thông tin, khám phá di sản theo cách cá nhân hóa, không phụ thuộc hoàn toàn vào hướng dẫn viên. Việc kết hợp giữa bảo tồn và khai thác được thực hiện hiệu quả, đảm bảo vừa giữ gìn giá trị nguyên bản của di sản, vừa làm mới hình thức tiếp cận, từ đó thúc đẩy ngành du lịch phát triển bền vững và sáng tạo,...

Với sự linh hoạt và tiện lợi, bộ thẻ có thể được sử dụng tại các hội chợ du lịch, sự kiện văn hóa, hoặc gửi tặng như một món quà lưu niệm có giá trị, góp phần quảng bá hình ảnh đất nước – con người Việt Nam tới bạn bè quốc tế, đưa di sản đến gần hơn với công chúng trong thời đại số hóa và hội nhập toàn cầu.

Hướng dẫn các bước trải nghiệm “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” dành cho công chúng và du khách: **5 bước trải nghiệm với thẻ di sản tích hợp công nghệ**

Bước 1: Xem các thông tin tóm tắt về di sản trên thẻ.

Bước 2: Dùng thiết bị điện tử quét mã QR, truy cập vào không gian số để trải nghiệm.

Bước 3: Chọn di sản muốn trải nghiệm, khám phá.

Bước 4: Tương tác mini game qua trả lời câu hỏi liên quan đến di sản.

Bước 5: Phản hồi và góp ý cho nhóm nghiên cứu dự án.

Các bước hướng dẫn ở trên giúp công chúng, du khách tìm hiểu về di sản văn hóa Việt Nam một cách thuận lợi và có định hướng, góp phần tăng hiệu quả khi sử dụng **“Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ”**.

III. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

Di sản văn hóa Việt Nam là nơi hội tụ tinh hoa của văn minh nước ta từ ngàn đời nay, để lại dấu ấn về những thăng trầm của một dân tộc đã in đậm, đầy ắp trong các di tích lịch sử. Di sản văn hóa Việt Nam vô cùng đa dạng và phong phú, có giá trị đặc biệt và được coi là sản phẩm tinh thần, vật chất có giá trị lịch sử, văn hóa – khoa học, kết nối cộng đồng,... Được lưu truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác.

Sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam là rất cần thiết trong bối cảnh công nghệ số ngày nay, trở thành một nguồn thông tin chính thống và quan trọng để công chúng có thể tìm hiểu và khai thác trong suốt thời gian dài, góp phần nâng cao ý thức trách nhiệm công chúng trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam cùng với đó là lan tỏa các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc ra cộng đồng và vượt ra thế giới, đáp ứng được yêu cầu mới của thời đại. Việc sử dụng “Bộ thẻ HeritageFlash XR tích hợp công nghệ” trong bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam, mang lại hiệu quả cao hơn nữa đòi hỏi cần phải tiếp tục triển khai nghiên cứu, và có sự hỗ trợ của các cơ quan quản lý các cấp để mang lại hiệu quả cao hơn nữa trong việc bảo tồn và phát huy giá trị di sản văn hóa Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2014), Nghị quyết số 33-NQ/TW về Xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng yêu cầu phát triển bền vững đất nước, ngày 9/6/2014.
- [2] Chính phủ (2017), Nghị định về Quy định về bảo vệ và quản lý di sản văn hóa và thiên nhiên thế giới ở Việt Nam, số 109/2017/NĐ-CP, ban hành ngày 21/9/2017.
- [3] Đinh Văn Chiến (2024), Bảo tồn di sản văn hóa: Từ góc nhìn của khoa học và kỹ thuật hạt nhân, Tạp chí Khoa học và Công nghệ, số 06, tr. 57 – 60.
- [4] Nguyễn Phú Trọng (2024), Bài phát biểu tại Hội nghị văn hóa toàn quốc, ngày 24 tháng 11 năm 2024.
- [5] Nguyễn Chí Bền (chủ biên) (2010), Bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa phi vật thể Thăng Long – Hà Nội, NXB Hà Nội.
- [6] Phạm Hữu Dật (2018), Mấy tiếp cận về văn hóa Việt Nam, NXB Khoa học Xã hội.
- [7] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), Chương trình giáo dục phổ thông 2018 theo thông tư 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26 tháng 12 năm 2018.
- [8] Phan Ngọc Liên, Nguyễn Thị Côi (2017), Giáo trình Phương pháp dạy học Lịch sử (2 tập), NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [9] Habtamu Mekonnen, Zemeni Bires, Kassegn (2022), Practices and challenges of cultural heritage conservation in historical and religious heritage sites: evidence from North Shoa Zone, Amhara Region, Ethiopia, Heritage Science, số 10, 172, tr 1-22.
- [10] Maria Antonia Diaz Mendoza, Emiro De La Hoz Franco và Jorge Eliecer Gomez Gomez (2023), Technologies for the Preservation of Cultural Heritage – A Systematic Review of the Literature, Sustainability, 15, 1059, tr. 1 – 28.